

Zaaknr. : 10182
Kenmerk : 313991

Impact PFAS op lopende baggerprojecten en baggerprogrammering

Behandelend ambtenaar: A.F.A. van Gorp
 Programmadirecteur: L. Nootboom
 Portefeuillehouder: C.A.M. de Jong
 Ambtenaar aanwezig bij Programmadirectie, Managementteam of Programma-overleg: Ja

Doel van de notitie: Informeren over de effecten van PFAS op de baggerprogrammering en besluitvorming door het algemeen bestuur over beschikbaar stellen van een aanvullend uitvoeringskrediet van € 800.000,- voor de lopende baggerprojecten (Dintel en stedelijk baggeren 2018).

Samenvatting: Door de PFAS problematiek is de afzet van verontreinigde baggerspecie in Nederland stilgevallen. In de zomer van 2019 is er vanuit het Rijk een tijdelijk handelingskader geformuleerd wat in december 2019 is aangepast/verruimd. Op basis van dit tijdelijk kader is geïnventariseerd wat de impact is op de lopende en komende baggerprojecten.

Voor de lopende baggerprojecten zijn reeds aannemers gecontracteerd die aan de slag kunnen als de meerkosten door de PFAS problematiek beschikbaar worden gemaakt. Voor de provincie heeft het baggeren van de Dintel een hoge urgentie. In de vergadering van het algemeen bestuur van 29 november 2017 is de uitvoering van dit project gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Door het dagelijks bestuur is op 23 januari 2018 een uitvoeringskrediet van € 1.000.000,- verstrekt en is gestart met de voorbereidingen tot en met aanbesteden van het werk.

Het baggeren van de stadswateren in Breda en Tilburg door waterschap Brabantse Delta wordt in samenspraak met de betreffende gemeenten uitgevoerd. In de vergadering van het algemeen bestuur van 29 november 2017 is de uitvoering van dit project gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Door het dagelijks bestuur is op 9 januari 2018 een uitvoeringskrediet van € 1.900.000,- verstrekt en is gestart met de voorbereidingen tot en met aanbesteden van het werk.

De overige stedelijke baggerprojecten zitten nog in de voorbereidingsfase waardoor er integraal zal worden heroverwogen wat wanneer uitgevoerd kan worden. Afstemming met gemeenten vindt op dit moment plaats in verband met hun bijdrage qua storkosten. De resultante van deze afstemming zal qua programmering worden meegenomen bij de komende kadernota Herziening(en).

In overleg met de Provincie is een inhaalslag baggeren vaarwegen geprogrammeerd. Het betreft hier een vooraf afgestemde taakstellende opgave waarbij hoeveelheden worden gebaggerd die passen bij de geprogrammeerde beschikbare middelen.

Voor het baggeren van het landelijk gebied en zandvangen zijn er (binnen PFAS wetgeving) meer afzetmogelijkheden op aanliggende percelen. Waar dit niet mogelijk is, zal bagger moeten worden afgevoerd zoals ook bij de stedelijke gebieden. Uitgangspunt is daarom om per project afzonderlijk te bezien of taakstellend dan wel met extra krediet gebaggerd zal worden. Voor zover bekend zullen PFAS effecten bij deze baggerprojecten worden meegenomen bij de komende kadernota Herziening(en).

Advies: Het algemeen bestuur:

1. Stemt in met toekenning aanvullend uitvoeringskrediet ten bedrage van € 650.000,- voor het baggeren van lopende baggerproject Dintel;
2. Stemt in met toekenning aanvullend uitvoeringskrediet ten bedrage van € 150.000,- voor het baggeren van lopend baggerproject stedelijk baggeren 2018;
3. Neemt kennis van de PFAS impact op de baggerprogrammering.

Bespreking in:	Vergaderdatum: (indien geen datum; type dan n.v.t.)
☐ Programmadirecteur	
☒ Programma-overleg	18 mei 2020

☐	Programmadirectie	
☐	Managementteam	
☐	Overlegvergadering OR	
☒	Portefeuillehouderoverleg	18 mei 2020
☒	Dagelijks Bestuur	7 juli 2020
☐	Lokaal Overleg	
☒	Algemeen Bestuur	2 september 2020
☒	Bijlage(n) bij het besluit	
	<ul style="list-style-type: none"> • Investeringsbesluit aanvullend uitvoeringskrediet baggeren Dintel • Investeringsbesluit aanvullend uitvoeringskrediet baggeren Breda, Oosterhout, Tilburg 	287053 308282
☐	Achtergronddocument(en)	

Aanleiding/context

In december 2018 zijn de baggerprojecten stilgevallen vanwege de afzetproblematiek met PFAS verontreinigde baggerspecie. Op verzoek van het RIVM is veel tijd gestoken in het doorgronden van de PFAS-problematiek en is in ons beheersgebied een diepgaand waterbodemonderzoek uitgevoerd om een beeld te verkrijgen van de PFAS waarden in baggerslib.

Daarnaast is er veelvuldig overleg geweest met landelijke organisaties en zijn er landelijke bijeenkomsten van het Ministerie van I&W bijgewoond om op de hoogte te blijven van de laatste stand van zaken.

Op 8 juli 2019 is door de Minister en Staatssecretaris van I&W 'het Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' aan de Tweede Kamer gestuurd wat in december 2019 is aangepast/verruimd. Het tijdelijk handelingskader bevat onder meer normen voor het toepassen van grond en baggerspecie met PFAS. Op basis van dit tijdelijk kader is geïnventariseerd wat de impact is op de lopende en komende baggerprojecten.

Voor de afzet van PFAS verontreinigde baggerspecie zijn wij afhankelijk van een beperkt aantal verwerkingslocaties (niet-vrijliggende diepe plassen) en de rijksdepots. Deze locaties hanteren hogere tarieven dan waarvoor de aannemer heeft ingeschreven. Contractueel gezien heeft de aannemer het recht om zijn inschrijvingen naar boven bij te stellen.

Inmiddels wordt steeds meer duidelijk dat de PFAS problematiek voor alle (lopende) projecten kostenverhogend werkt. De reden hiervan is meervoudig:

- Extra veldwerk ten behoeve van aanvullende analyses indien het veldwerk al was uitgevoerd;
- Extra dure analyses op PFAS;
- Extra interne uren;
- Hogere afzetkosten baggerspecie.

Effecten PFAS op lopende baggerprojecten

Project 800462 (Baggeren Dintel tbv vaarwegen 2018)

Het waterschap beheert en onderhoudt, conform de Verordening Water van de provincie Noord-Brabant, de provinciale vaarwegen in West-Brabant. Het onderhoud bestaat o.a. uit het baggeren van vaarwegen. Daarnaast is het waterschap kwalitatief en kwantitatief oppervlaktewaterbeheerder.

Het baggeren van de Dintel is op 5 december 2018 gegund aan B.V. Aannemingsbedrijf De Klerk. Door problemen met de afzet van de baggerspecie in verband met PFAS, is het werk nooit van start gegaan. De extra kosten voor het baggeren van de totale scope bedragen in totaal € 650.000. Indien men ervoor kiest om alleen de hoogst urgente vakken te baggeren is er €250.000 aan aanvullend krediet benodigd en indien men geen aanvullend krediet wil verstrekken, kan alleen bij Jachtwerf van der Krogt en benedenstreams bij de Suikerunie worden gebaggerd.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 29 november 2017 is de uitvoering van dit project gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Door het dagelijks bestuur is op 23 januari 2018 een uitvoeringskrediet van € 1.000.000,- verstrekt voor het Baggeren van de Dintel (40.000 m³).

Project 800151 (baggeren stedelijk water (BOT) Breda/Tilburg/Oosterhout)

Het beheer en onderhoud van de stadswateren in ons beheersgebied wordt door Waterschap Brabantse Delta in samenspraak met de betreffende gemeenten uitgevoerd. In de vergadering van het algemeen bestuur van 29 november 2017 is de uitvoering van dit project gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Door het dagelijks bestuur is op 9 januari 2018 hiervoor een uitvoeringskrediet van € 1.900.000,- verstrekt en is gestart met de voorbereidingen tot en met aanbesteden van het werk.

Op 1 maart 2019 is dit project gegund aan B.V. Aannemingsbedrijf van der Lee BV. De locaties Oosterhout en Katsbochten zijn inmiddels uitgevoerd voorafgaand aan de PFAS problematiek. Door problemen met de afzet van de PFAS houdende baggerspecie, is het werk stil komen te vallen. Voor het baggeren van het restant bedragen de extra kosten in totaal € 150.000,-.

Landelijk

Bij baggeren binnen het landelijk gebied is het PFAS probleem minder evident omdat er vaak afgezet kan worden op de aangrenzende percelen wat is toegestaan binnen de PFAS regelgeving. Als dit niet het geval is, wat mogelijk gaat spelen bij het baggeren van grotere beken en kreken, moeten ook hier de extra afzetkosten worden meegenomen. De impact kan naar verwachting deels opgevangen worden door het spreiden van de opgave in de tijd, maar mogelijk ook door het ophogen van het budget. De afweging hiervan wordt gemaakt in de komende Kadernota.

Effecten PFAS op de totale baggerprogrammering

Algemeen

Voor de afzet van baggerspecie is op dit moment het tijdelijk handelingskader van toepassing. Dit resulteert in hogere afzetkosten. Het tijdelijk handelingskader zal worden vervangen door het definitief handelingskader. Op dit moment is onbekend of dit zal resulteren in een ruimer handelingsperspectief.

Vaarwegen

Met de Provincie is afgesproken dat er vanaf 2022 een inhaalslag gaat plaatsvinden qua baggerwerkzaamheden in de vaarwegen. Het betreft een vooraf afgestemde taakstellende opgave waarbij hoeveelheden worden gebaggerd die passen met de geprogrammeerde beschikbare middelen.

Stedelijk

De overige stedelijke baggerprojecten, die geprogrammeerd zijn na 2018, zitten nog in de voorbereidingsfase waardoor er integraal zal worden heroverwogen wat wanneer uitgevoerd kan worden, vanuit de nieuwe werkelijkheid (PFAS maar ook corona effecten). Afstemming met gemeenten vindt op dit moment plaats in verband met hun bijdrage qua stortkosten.

Uitgangspunt is daarom om per project, in overleg met de betrokken gemeente, afzonderlijk te bezien of taakstellend dan wel met extra krediet gebaggerd zal worden. Voor zover bekend zullen PFAS effecten bij deze baggerprojecten worden meegenomen bij de komende kadernota herziening(en).

Overige baggerprojecten

Deze baggerprojecten vinden vaak plaats in het landelijk gebied waarbij er (binnen PFAS wetgeving) meer afzetmogelijkheden zijn op aanliggende percelen. Waar dit niet mogelijk is, zal bagger moeten worden afgevoerd zoals ook bij de stedelijke gebieden. Afhankelijk van de hierboven genoemde onzekerheden, zal per project afzonderlijk worden bezien of taakstellend dan wel met extra krediet gebaggerd zal worden. Voor zover bekend zullen PFAS effecten bij deze baggerprojecten worden meegenomen bij de komende kadernota herziening(en).

Beoogd effect

Door het aanvullend uitvoeringskrediet te verstrekken kan de volledige scope van de twee projecten worden uitgevoerd. Indien het krediet niet zal worden verstrekt zal de scope van het project worden verkleind waardoor slechts een gedeelte van de te verwijderen baggerspecie kan worden verwijderd.

Argumenten

1.1 De opgave is urgent in relatie tot de Provincie

Het baggeren van vaarwegen heeft een grote achterstand en hierover zijn afspraken gemaakt met de Provincie. Zo is er een budget van € 13,2 mln afgesproken om een inhaalslag te maken de komende vijf jaar. Als het baggeren van de Dintel niet of slechts gedeeltelijk plaatsvindt, komt deze opgave bovenop de inhaalslag waar we al mee te maken hebben. Hierdoor komt een goede uitvoering van dit project in gevaar wat ongewenst is.

1.2 Nakomen afspraken met gemeenten

Met de gemeenten Breda en Tilburg zijn afspraken gemaakt omtrent de te baggeren wateren welke zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK). Door aanvullend krediet te verstrekken kan invulling worden gegeven aan de SOK's.

1.3 Beperkte geldigheidsduur onderzoeken

De onderzoeksresultaten van de waterbodempkwaliteit zijn maar beperkt geldig in de tijd. Als niet alles kan worden gebaggerd, dient een aantal onderzoeken opnieuw te worden uitgevoerd voor de resterende baggeropgave.

1.4 Verhouding voorbereiding- en uitvoeringskosten is in lijn

Alle voorbereidingen zijn gedaan voor het baggeren van ca. 40.000 m³ van de Dintel en ca. 23.600 m³ in gemeenten Tilburg/Breda. Met het huidige budget zou slechts een klein deel van de voorgenomen bagger kunnen worden verwijderd, wat de verhouding voorbereiding en uitvoeringskosten negatief zal beïnvloeden.

Kanttekeningen en risico's

Baggeren project 800151 (stedelijk)

De gemeenten zijn op hun beurt eveneens extra krediet aan het vrijmaken ten behoeve van de hogere afzetkosten. Indien de gemeente dit extra krediet niet beschikbaar stellen, kan het project niet of niet geheel worden uitgevoerd. De gemeenten hebben vooralsnog aangegeven achter de keuze te staan om de volledige scope van dit baggerproject uit te voeren, echter dient dit bestuurlijk nog te worden besloten

Doorkijk overige baggerprogrammering

Voor de overige (stedelijke) baggerprojecten is vooralsnog het uitgangspunt dat het mogelijk is om de extra kosten voor PFAS te spreiden over de jaren door onze baggeropgave te herprogrammeren. Met name bij diverse gemeenten kan dit (bestuurlijk) om verschillende redenen gevoelig liggen. Afstemming met gemeenten vindt op dit moment plaats in verband met hun bijdrage qua storkosten. De resultante van deze afstemming zal qua programmering worden meegenomen bij de komende kadernota herziening(en). Zie ook "Effecten PFAS op de totale baggerprogrammering"

Financiële dekking

Voor project 800462 baggeren Dintel t.b.v. vaarwegen 2018 is in het AB van 23 januari 2018 een uitvoeringskrediet verstrekt van € 1.000.000,-. In de kadernota 2020-2029 en begroting 2020 is rekening gehouden met een totaalprognose van € 1.000.000,-. Voor het project is nu een aanvullend krediet benodigd van € 650.000. Dit bedrag wordt meegenomen vanaf managementletter 3 en de kadernota 2021-2030.

Van de kapitaallasten wordt jaarlijks 50% in rekening gebracht bij de provincie Noord-Brabant bij de afrekening voor het vaarwegenbeheer.

Voor project 800151 stedelijk baggeren 2018 is in het AB van 9 januari 2017 een uitvoeringskrediet verstrekt van € 1.900.000,-. In de kadernota 2020-2029 en begroting 2020 is rekening gehouden met een totaalprognose van € 1.900.000,-. Voor dit project is nu een aanvullend krediet benodigd van € 150.000. Dit bedrag wordt meegenomen vanaf managementletter 3 en de kadernota 2021-2030. Het aanvullend krediet zal worden aangewend voor de financiering van extra vooronderzoek.

In totaal leveren de gemeenten een financiële bijdrage van € 125.000 aan het waterschap. Daarnaast staan de gemeenten Breda en Tilburg zelf aan de lat voor de hogere afzetkosten van de baggerspecie ter hoogte van ca. € 370.000 respectievelijk € 107.000.

Oplevering	Verwachting bij kredietaanvraag	Verwachting bij Begroting 2020
Verwacht tijdstip oplevering project 800151	31-03-2021	30-06-2020
Verwacht tijdstip oplevering project 800462	31-03-2021	29-02-2020

Investering 800151	Raming bij Kredietaanvraag		Raming bij begroting 2020	
	Investering	Waarvan bijdrage derden	Investering	Waarvan bijdrage derden
Reeds verstrekt UVK	€ 1.900.000,-	€ 60.000	€ 1.900.000,-	€ 164.000
Aanvraag aanvullend UVK	€ 150.000,-	€ 65.000		
Totaal benodigd UVK	€ 2.050.000,-	€ 125.000		
Investering 800462	Raming bij Kredietaanvraag		Raming bij begroting 2020	
	Investering	Waarvan bijdrage derden	Investering	Waarvan bijdrage derden
Reeds verstrekt UVK	€ 1.000.000,-	n.v.t.	€ 1.000.000,-	n.v.t.
Aanvraag aanvullend UVK	€ 650.000,-	n.v.t.		
Totaal benodigd UVK	€ 1.650.000,-			

Kapitaallast van het aanvullend te verstrekken UVK IP 800151 in het eerste volledige jaar 2022	Raming bij kredietaanvraag
watersysteembeheer 50%	€ 52.100,-
vaarwegenbeheer 50%	€ 52.100,-
	€ 104.200,-

Kapitaallast van het aanvullend te verstrekken UVK IP 800462 in het eerste volledige jaar 2022	Raming bij kredietaanvraag
watersysteembeheer 100%	€ 14.800,-

Omdat de opleverdatum van dit project naar 2022 verschuift, komen de begrote kapitaallasten in 2020 te vervallen. Dit levert t.o.v. de begroting 2020 een voordeel van:

- Project 800151 € 144.000,-
- Project 800462 € 130.000,-

Reguliere exploitatie	Actuele raming	Raming begroting 2020
Effect op de exploitatiekosten en/of effect op de exploitatieopbrengsten	n.v.t.	n.v.t.

./- Voorgesteld wordt conform bijgaand investeringsbesluiten:

1. een aanvullend uitvoeringskrediet voor project 800151 beschikbaar te stellen van € 150.000,-;
2. een aanvullend uitvoeringskrediet voor project 800462 beschikbaar te stellen van € 650.000,-;

Uitvoering

Zodra de aanvullende kredieten beschikbaar wordt gesteld, kan de uitvoering van het baggerwerk van de twee projecten worden opgepakt.

De uitvoering van de projecten behelst (op hoofdlijnen):

- het verwijderen van de aanwezige baggerspecie uit de watergangen;
- afvoeren van de vrijkomende baggerspecie naar erkende bewerkings- of verwerkingsinrichtingen.

De planning voor beide projecten ziet er als volgt uit:

- Realisatiefase : september 2020 – maart 2021
- Nazorgfase : april 2021 – september 2021

In de nazorgfase zal het project worden geëvalueerd en wordt er een projectevaluatie opgesteld en voorgelegd aan het bestuur.

Communicatie

Door de afdeling communicatie is voor elk project een communicatieplan opgesteld waarin wordt beschreven met wie, wanneer en met welk middel er gecommuniceerd gaat worden. Ook de communicatiestrategie en -planning is opgenomen in dit plan. De communicatieplannen zijn in de voorbereidingsfase ter goedkeuring aangeboden aan de projectmanager van het waterschap.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

Niet van toepassing.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Beperkt; doordat de baggerspecie verontreinigd is met PFAS is de afzet van baggerspecie zeer beperkt en zijn er slechts enkele diepe plassen beschikbaar voor zover het tijdelijk handelingskader hier ruimte voor biedt.